

(Данас, 27.12.2010)

После Велике рецесије државе су се суочиле са мирнодопским дефицитима без преседана, што је повећало забринутост у вези с националним дуговима. У многим земљама таква ситуација водила је ка новој „рунди“ штедње - мерама које ће несумњиво ослабити глобалну економију и успорити опоравак финансијског система.

Истовремено, биће горко разочарани они који полажу наде у смањење дефицита, јер ће економска стагнација значити пад прихода од пореза и издвајање додатних средстава за незапослене. У жељи да спрече гомилање дугова државе одређују приоритете и разматрају наредне кораке. Готово је извесно, међутим, да Сједињене Државе неће ускоро усвојити политику „буџетских резова“, у стилу Велике Британије. Ипак, имајући у виду дугорочне прогнозе, нарочито кад је реч о ценама здравствених услуга које су, упркос реформама, забележиле раст, постоји потреба да се нешто учини. Председник Барак Обама је формирао комисију за смањење дефицита, чији су чланови недавно наговорили садржај извештаја који ће ускоро бити објављен.

У техничком смислу, смањење дефицита је крајње једноставна ствар - потребно је или „стегнути каиш“, или повећати порезе.

У техничком смислу, смањење дефицита је крајње једноставна ствар - потребно је или „стегнути каиш“, или повећати порезе. Али, свима је сада јасно да тај процес, кад је реч о Сједињеним Државама, подразумева и „слабљење“ система социјалне заштите, мање делотворне порезе, те смањење улоге и обима Владе. С друге стране, поједини домени, попут војне индустрије остаће готово „нетакнути“. Ипак, приликом осмишљавања мера штедње како у САД тако и у другим економски развијеним државама морају се узети у обзир догађаји који су се одиграли у претходној деценији као што је, рецимо, значајно

Пет принципа за смањење дефицита који је изнедрила Велика рецесија

Пише: Џозеф Штиглиц
петак, 07 јануар 2011 17:30

повећање средстава у домену одбране, подстакнуто ратовима и другим потезима Владе САД, затим продубљивање јаза у зарадама праћено погоршањем положаја средње класе (приходи просечног америчког домаћинства смањени су за више од пет одсто) и мања улагања у јавни сектор, укључујући инфраструктуру.

Сједињене Државе се, нажалост, понашају као да хладни рат није окончан и улажу у сектор одбране више него све остале земље у свету заједно.

Дакле, релативно је лако формулисати методе захваљујући којима ће економија постати ефикаснија, што представља предуслов за подстицање раста и смањење неједнакости међу различитим категоријама грађана. Другим речима, да би циљ био остварен, потребно је применити пет основних „састојака“. Прво, треба инвестирати више средстава у јавни сектор јер то је предуслов за већу зараду. Осим тога, на тај начин ће, у догледно време, бити смањен национални дуг. Друго, постоји потреба за смањењем трошкова у домену одбране, и то не само када је реч о финансирању ратова већ и куповини оружја које није делотворно јер непријатељи и не постоје. Сједињене Државе се, нажалост, понашају као да хладни рат није окончан и улажу у сектор одбране више него све остале земље у свету заједно.

Треће, треба тежити обезбеђивању веће материјалне сигурности за грађане уместо што се штите велике компаније, што је био случај током Велике рецесије када су одобрени „спасилачки пакети“ за Голдман Сакс и друге банке. Истовремено, произвођачима памука у Сједињеним Државама дају се субвенције чији се износ мери милијардама долара, због чега фармери у државама у развоју нису у равноправном положају јер се смањује цена њихових производа.

Треба тежити обезбеђивању веће материјалне сигурности за грађане уместо што се штите велике компаније, што је био случај током Велике рецесије када су одобрени „спасилачки пакети“ за Голдман Сакс и друге банке.

Такође, потребно је успостављање правичнијег и ефикаснијег пореског система укидањем „специјалног третмана“ за поједине категорије Американаца. На пример, остаје питање због чега се повећава порез на доходак радницима, а не онима који зарађују бавећи се шпекулативним активностима. Најзад, за разлику од повећања

Пет принципа за смањење дефицита који је изнедрила Велика рецесија

Пише: Џозеф Штиглиц
петак, 07 јануар 2011 17:30

зараде људима на највишим положајима у компанијама, повећање пореза од, рецимо, пет одсто донело би приход од најмање билион долара у наредних десет година.

Пакет мера за смањење дефицита утемељен на пет принципа био би делотворнији него што већина финансијских стручњака очекује. Али, постоји један једини проблем - такав „сценарио“ не би донео корист онима на „врху“, који имају водећу улогу приликом доношења одлука у Сједињеним Државама. Стога, постоје мале шансе да ће разумни предлози бити прихваћени.